

УДК 330.87

DOI: 10.30977/ЕТК.2225-2304.2023.42.103

ФОРМУВАННЯ НАУКОВОГО ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ «КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ» НА ОСНОВІ КОГНІТИВНОГО МЕТОДУ ДВОРІВНЕВОГО ТРІАДИЧНОГО ДЕШИФРУВАННЯ

БОЧАРОВА Н. А., кандидат економічних наук, доцент.

E-mail: bocharova.n.a.xnadu@gmail.com, Scopus Author ID: 57210236605,
Web of Science ResearcherID: AEU-4440-2022, ORCID: 0000-0003-4371-0187

ФЕДОТОВА І. В., доктор економічних наук, професор.

E-mail: irina7vf@gmail.com, Scopus Author ID: 57210234720, Web of
Science ResearcherID: J-6675-2016, ORCID: 0000-0002-3277-0224

Кафедра менеджменту, Харківський національний автомобільно-
дорожній університет, вул. Я. Мудрого, 25, м. Харків, Україна, 61002.

***Анотація.** Проаналізовано поняття корпоративного управління і визначено його загальні та конкретні характеристики. У дослідженні розглянуто різні підходи до визначення корпоративного управління. Перша точка зору, якою керуються міжнародні фундації та деякі вчені, розглядає корпоративне управління як систему прав та обов'язків. Друга точка зору розглядає корпоративне управління як сукупність практик фірми. Це означає використання конкретних стратегій та методів для досягнення цілей компанії, включаючи прийняття рішень, розробку стратегій та управління ризиками. Третя точка зору підкреслює збалансування грошей, робочої сили, технологій та управління для гармонізації інтересів різних зацікавлених сторін та компанії. Це означає врахування потреб акціонерів, співробітників, клієнтів та інших учасників, а також забезпечення взаємовигідних відносин між ними. Результати дослідження показують, що корпоративне управління може бути розглянуте з різних точок зору, але всі вони спрямовані на досягнення ефективного та стійкого функціонування компанії. Врахування цих аспектів є ключовим для успішної діяльності підприємства. В роботі запропоновано використання когнітивного методу дворівневого тріадичного дешифрування для формування визначення поняття корпоративного управління. Застосування цього методу дозволило систематизувати та узагальнити ключові аспекти наукового поняття, що є важливим кроком у розумінні й аналізі принципів та механізмів ефективного корпоративного управління. За допомогою прийому мутацій тріад зроблено перестановку вторинних понять вихідної категоріальної схеми, що відображає суть корпоративного управління, сконструйованої в результаті застосування методу дворівневого тріадичного дешифрування. Узагальнення трьох ієрархічно структурованих понять дозволило сформулювати визначення, в якому корпоративне управління розглядається як систематична і планомірна діяльність, спрямована на забезпечення балансу у відносинах між усіма учасниками цього процесу (власниками (акціонерами), засновниками, директорами, менеджерами та іншими зацікавленими сторонами). Такий підхід дозволяє підприємствам системно підходити до корпоративного управління та враховувати його динамічний характер, сприяючи подальшим дослідженням сутності й особливостей використання цього поняття в сучасній бізнес-практиці.*

Ключові слова: корпоративне управління, тріадичне дешифрування, ефективність, зацікавлені особи, теорія динамічної інформаційної системи, метод мутації тріад.

Постановка проблеми. Корпоративне управління є надзвичайно актуальною темою в сучасному бізнес-середовищі. Корпоративне управління спрямоване на оптимізацію внутрішніх процесів та ресурсів компанії. Воно дозволяє досягти вищого рівня ефективності в роботі організації та максимізувати прибутковість. Корпоративне управління включає в себе встановлення чітких стандартів, процедур і відповідальності, що сприяє створенню прозорого та відкритого бізнес-середовища. Ефективне корпоративне управління допомагає запобігати конфліктам інтересів, корупції та іншим ризикам, що можуть виникнути в організації. Інвестори надають велику увагу якості корпоративного управління при виборі компаній для інвестування. Сильна система корпоративного управління може стати ключовим чинником для залучення інвестицій та підвищення довіри інвесторів.

Ефективне корпоративне управління допомагає створити механізми співпраці та внутрішнього злагодження, що сприяє стійкості і тривалості бізнесу. З розвитком регуляторного середовища, зростанням вимог до компаній корпоративне управління стає необхідним для відповідності законам та нормативам. Етичні питання, соціальна відповідальність стають все більш важливими для споживачів та інвесторів. Корпоративне управління дозволяє враховувати ці аспекти у стратегії розвитку компанії.

Усі ці аспекти підкреслюють, що корпоративне управління є ключовим компонентом успішного та стійкого функціонування будь-якої організації.

У сучасному глобальному бізнес-середовищі та економічній дійсності виникає проблема точного й всеосяжного визначення поняття «корпоративне управління». Сприйняття та інтерпретація цього терміна може варіюватися залежно від культурних, юридичних та інституційних контекстів. Окрім того, швидка зміна технологічного ландшафту, економічних умов та міжнародних стандартів додає складностей до чіткого визначення і розуміння сутності корпоративного управління.

У зв'язку з розмаїттям секторів та галузей, важливо враховувати, що підходи до корпоративного управління можуть мати свої особливості і принципи залежно від контексту (наприклад, у

публічних компаніях, державних установах чи неприбуткових організаціях).

Однак правильне та узгоджене розуміння корпоративного управління є ключовим фактором для досягнення успіху і стійкого функціонування будь-якої організації чи компанії. Тому вирішення цієї проблеми важливе для правильної організації управлінських процесів та досягнення стратегічних цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз джерел з визначення корпоративного управління включає розгляд різних визначень та підходів, які надаються авторитетними джерелами. Різні вчені, а також міжнародні фундації пропонують відповідні визначення поняття корпоративного управління (табл. 1).

Таблиця 1

Основні визначення поняття «корпоративне управління»

Автор	Поняття
1	2
Професійна Асоціація Корпоративного Управління (CGPA) [1]	Корпоративне управління – це система, за допомогою якої корпорація керується та контролюється в інтересах всіх її учасників. Основна мета корпоративного управління – створення, збереження та збільшення цінності для всіх зацікавлених сторін
Світова Організація Торівлі (WTO) [2]	Корпоративне управління – це сукупність систем, правил, методів та процесів, за допомогою яких корпорація керується та контролюється для досягнення своїх стратегічних цілей та забезпечення відповідності законам та нормам
Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD) [3]	Корпоративне управління – це сукупність взаємопов'язаних засад, правил та процедур, за допомогою яких відбувається управління корпорацією. Ці принципи сприяють створенню ефективної, відповідальної та стійкої системи управління
Д.М. Васильковській [4]	Корпоративне управління – це набір інструментів, що дозволяють розділяти функції контролю та управління і погоджувати між собою інтереси власників і менеджерів, інтереси ради директорів і генерального директора як керівника компанією, то стає очевидним, що в нашій країні воно отримало широке розповсюдження
Р. Заман [5]	Концепція корпоративного управління визначається як структура, що визначає права та обов'язки між сторонами, які мають частку в фірмі, а також конфігурації організаційних процесів, що впливають як на фінансові, так і на нефінансові результати на рівні фірми

Закінчення табл. 1

1	2
М. Зінюк, Н. Деєва, К. Богатирьова, С. Мельниченко, Д. Файвішенко, М. Шевчун [6]	Корпоративне управління є важливою основою для забезпечення ефективного, прибуткового та етичного розвитку бізнесу, а цифровізація структури потребує реформування на всіх рівнях організації та принесе значні результати в довгостроковому плані
П. Ілієв [7]	Корпоративне управління – це сукупність практик фірми, спрямованих на мінімізацію тертя та пом'якшення агентських витрат
Л.Г. Ліпич, О.А. Хілуха, М.А. Кушнір [8]	Корпоративне управління – це механізм, який використовується для контролю та координації поведінки акціонерів, які співпрацюють з працівниками управління для ефективного виконання завдань, поставлених перед компанією
М.О. Ніколенко [9]	Під корпоративним управлінням слід розуміти систему правовідносин організаційного, майнового та немайнового характеру, що складають між засновниками, учасниками товариства (або особами, що їх представляють) та його органами чи посадовими особами з приводу організації діяльності господарського товариства та контролю за нею в межах реалізації корпоративних прав їх власників
Н.Ю. Подольчак, О.І. Білик, Ю.А. Джурик [10]	Корпоративне управління – це певна система управління, за якої виконавчий орган сприяє ефективному розвитку компанії, знаходячи підтримку в акціонерів та інших зацікавлених осіб, які спільно діють заради успішного майбутнього компанії
В. Царук [11]	Корпоративне управління – це сукупність взаємовідносин, які мають бути побудовані таким чином, щоб були досягнені основні цілі самої корпоративної структури з урахуванням балансу інтересів з її стейкхолдерами
А. Шарма [12]	Корпоративне управління спрямоване на збалансування 4М (гроші, робоча сила, машина та управління) для гармонізації інтересів різних зацікавлених сторін та компанії. Корпоративне управління охоплює більш широкий спектр питань, пов'язаних з корпоративним функціонуванням, що тягне за собою координацію взаємодії між численними особами та організаціями, пов'язаними з різними аспектами корпоративної діяльності
Т. Швидка, К. Халецька [13]	Корпоративне управління – це керівництво діяльністю господарського товариства через його органи управління з використанням розроблених методів і напрямів, за допомогою яких здійснюється контроль за діяльністю й досягненням мети товариства, виконанням поставлених завдань, здійсненням фінансових операцій, а також керівництво у сфері забезпечення відповідності діяльності товариства вимогам законодавства України
М. Шкільняк [14]	Корпоративне управління – це система взаємодії між органами управління компанії, акціонерами і зацікавленими особами, яка відображає баланс їх інтересів та спрямована на отримання максимального прибутку від діяльності компанії у відповідності з чинним законодавством та врахуванням міжнародних стандартів

Різні вчені та дослідники можуть надавати власні визначення корпоративного управління залежно від своїх наукових досліджень та методологічних підходів. Узагальнимо три основних точки зору на визначення поняття «корпоративне управління».

Перша точка зору, якої дотримуються міжнародні фундації [1-3] й такі вчені, як Р. Заман [5], Л.Г. Ліпич, О.А. Хілуха, М.А. Кушнір [8], М.О. Ніколенко [9], Н.Ю. Подольчак, О.І. Білик, Ю.А. Джурик [10], В. Царук [11], М. Шкільняк [14], є найпоширенішою й розглядає корпоративне управління як систему або структуру прав і обов'язків. З цієї перспективи, корпоративне управління означає встановлення чітких правил і відповідальностей в організації, що забезпечує ефективний контроль та управління діяльністю компанії. Це включає призначення керівництва, розподіл влади, визначення рішень та механізми контролю за їх виконанням. Важливою частиною цієї концепції є створення системи взаємозв'язків та взаємодії між різними рівнями управління.

Друга точка зору розглядає корпоративне управління як сукупність практик фірми. До цього напрямку досліджень можна віднести Д.М. Васильківського [4], М. Зінюка, Н. Дееву, К. Богатирьову, С. Мельниченко, Д. Файвішенко, М. Шевчун [6], П. Ілієва [7], Т. Швидку, К. Халецьку [13]. Це означає, що корпоративне управління включає конкретні стратегії, методи та прийоми, які використовуються компанією для досягнення своїх цілей. Сюди входять питання прийняття рішень, розробка стратегій, управління ризиками, забезпечення фінансової стійкості тощо. В цьому контексті корпоративне управління спрямоване на забезпечення оптимальної ефективності та результативності фірми.

Третя точка зору, що належить таким вченим, як А. Шарма [12], підкреслює збалансування грошей, робочої сили, технологій та управління для гармонізації інтересів різних зацікавлених сторін і компанії. Це означає врахування потреб акціонерів, співробітників, клієнтів та інших учасників, а також забезпечення взаємовигідних відносин між ними. Головною метою такого підходу є створення стійкого та конкурентоспроможного бізнесу, який задовольняє потреби всіх зацікавлених сторін.

Отже, корпоративне управління може бути розглянуте з різних точок зору, проте всі вони спрямовані на досягнення ефективного та

стійкого функціонування компанії. Врахування цих аспектів дозволяє розуміти важливість правильної організації управління для успішної діяльності підприємства.

Корпоративне управління широко розглядається більшістю дослідників як всеосяжна концепція, що охоплює різноманітні аспекти, такі як правові рамки, організаційні структури, управління персоналом, інформаційні системи та культурні цінності. Вона також охоплює традиційні функції управління та регулювання відносин між власниками бізнесу і менеджерами вищого рівня. Отже, різні точки зору на визначення корпоративного управління підкреслюють необхідність всебічного вивчення й розуміння його сутності, формулювання поняття.

Загалом, аналіз різних джерел показує, що корпоративне управління спрямоване на ефективне керування та контроль компанії в інтересах всіх її учасників. Важливими аспектами є створення цінності, відповідальність, врахування інтересів зацікавлених сторін, дотримання правил та норм.

Невирішені складові загальної проблеми. Корпоративне управління здійснюється широким колом осіб (акціонери, рада директорів, генеральний директор, менеджери різних рівнів керування), носить переважно стратегічний характер та націлене на успішне функціонування корпорації у зовнішньому середовищі (захист прав акціонерів, взаємодія органами влади, партнерами, кредиторами). Вчені часто звужують поняття корпоративного управління до організаційних функцій, виконання рішень та вказівок ради директорів або плутають це поняття з корпоративним менеджментом, вважаючи їх синонімами. Ця дефініція може мати різні тлумачення в різних культурних, економічних та правових контекстах. Таким чином, існує необхідність уточнення поняття «корпоративне управління» з використанням наукового підходу.

Формулювання цілей статті полягає у необхідності уточнення поняття корпоративного менеджменту на підґрунті визначення переліку ключових ознак цієї категорії та виконується методом дворівневого тріадичного дешифрування базового поняття.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для визначення сутності дефініції «корпоративне управління» запропоновано застосування теорії динамічних інформаційних систем (ТДІС). При

формуванні сутності поняття цікавим є один з методів ТДІС – категоріальний метод дворівневого тріадичного дешифрування базового поняття [16], що має когнітивний характер.

Використовувані в ТДІС категоріальні схеми являють собою мову побудови повноцінної наукової теорії, що візуалізується. Основою категоріальної схеми є тріада, яка є єдиною формальною інтерпретацією вивченого поняття, що відображає його сутність.

Вибір тріади для визначення об'єкта дослідження обґрунтовується тим, що у більшості випадків двоелементна характеристика певного явища вичерпала себе, а більша кількість елементів призводить до складнощів у загальному розумінні даного явища. У зв'язку з цим тріадична інтерпретація вивченого об'єкта є необхідною і достатньою для повноцінного, вичерпного розуміння сутності того чи іншого явища.

Тріадичне дешифрування може здійснюватися на кількох рівнях, коли спочатку отримана тріада конкретизується шляхом тріадичного дешифрування кожного наступного поняття окремо. Ця ітерація може відбуватися кілька разів залежно від ступеня деталізації об'єкта дослідження. Об'єктивно достатньою вважається дворівнева тріадична дешифровка поняття тим самим методом. Побудований таким чином дев'ятикутник надає можливість виявлення та осмислення прихованих аспектів розглянутого об'єкта [17, с. 95-96].

Далі в дослідженні передбачено застосування прийому мутації (перестановки) категорій, який включає такі процедури. По-перше, мутація – перестановка дев'яти понять другого рівня відповідно до заданого математичного алгоритму за правилами, описаними мовою індексів допоміжних понять. Результатом процедури мутацій є нові тріади, що відображають різні аспекти об'єкта дослідження. По-друге, верстка – формування назв отриманих тріад, які у сукупності всебічно характеризують вивчений феномен. У результаті отримані поняття позначають своєрідний зріз предметної області, що потребує розробки для побудови повноцінної наукової теорії.

Тобто, сутність цього методу полягає в тому, що на першому рівні дешифрування шукана категорія розкривається трьома поняттями, які найбільшою мірою відображають природну сутність феномена, іменованого даною категорією. На другому рівні цей

процес повторюється для дешифрованих понять. Важлива перевага даної методології полягає в більш широких межах визначення об'єкта дослідження, до якого у рамках системного підходу в економіці відносять соціально-економічні системи.

Проаналізуємо можливості вирішення цієї методичної задачі на прикладі застосування тріадичного дешифрування базового поняття до такого масштабного об'єкта дослідження, як «корпоративне управління». Онтологічні основи корпоративного управління можна подати у вигляді тріадичної схеми взаємопов'язаних між собою базових категорій: 0 – елементи («що»), 1 – процеси (здатності) («як»), 2 – результати («навіщо»). При цьому логіка взаємозв'язку цих категорій може трактуватися таким чином: застосування здатностей підприємства («як») на елементах, що взаємодіють між собою («що»), має бути спрямоване на досягнення якісних і кількісних результатів виживання, функціонування і розвитку («навіщо»). Принцип тріадичності забезпечує необхідний і достатній категоріальний базис, який дозволяє в повному обсязі розгорнути адекватну даній роботі ДІС. Виділимо наступну первинну категоріальну тріаду поняття і обґрунтуємо склад її елементів:

– комплексні відносини. Корпоративне управління охоплює відносини між менеджментом компанії, радою директорів (наглядовою радою), контролюючими акціонерами, міноритарними акціонерами та іншими зацікавленими сторонами. Основними елементами взаємодії є власники (акціонери) підприємства, його менеджмент (адміністрація, правління) та інші стейкхолдери (інвестори, кредитори, постачальники, покупці, державні і місцеві органи влади, місцеве населення та інші заінтересовані особи);

– комплексна діяльність. Управління являє собою усвідомлену цілеспрямовану діяльність суб'єкта управління, що здійснює систематичні, рівномірні, планомірні впливи на об'єкт управління з дотриманням норм та правил;

– комплексні результати. Являють собою результат функціонування підприємства. Ключовою умовою сталого розвитку є позитивна динаміка ефективності підприємства. Виживають і розвиваються на ринку більш ефективні організації. Тому важливо правильно сформулювати цілі підприємства, які б відображали ефективність і результативність підприємства, з дотриманням

принципів сталого розвитку та раціонального використання ресурсів.

Кожне з понять першого рівня, в свою чергу, розкривається трьома поняттями другого рівня деталізації:

[0] Успішні комплексні взаємовідносини формуються елементами: [0, 0] менеджмент (адміністрація) підприємства, [0, 1] власники підприємства, [0, 2] інші стейкхолдери.

[1] Стратегічна комплексна діяльність розкривається за допомогою таких характеристик, як: [1, 0] систематичність та рівновага, [1, 1] стратегічна планомірність, [1, 2] дотримання норм і правил.

[2] Комплексний результат включає: [2, 0] сталий розвиток, [2, 1] досягнення цілей, [2, 2] раціональне використання ресурсів.

Кожне з понять першого рівня, в свою чергу, розкривається трьома поняттями другого рівня деталізації (табл. 2).

Таблиця 2

Дворівневе дешифрування базової категорії «корпоративне управління»

Категорії 1-го рівня	Категорії 2-го рівня
[0] Комплексні відносини	[0,0] – Менеджмент
	[0,1] – Власники
	[0,2] – Інші стейкхолдери
[1] Комплексна діяльність	[1,0] – Системність і рівновага
	[1,1] – Стратегічна планомірність
	[1,2] – Дотримання норм і правил
[2] Комплексний результат	[2,0] – Сталий розвиток
	[2,1] – Досягнення цілей
	[2,2] – Раціональне використання ресурсів

Далі з метою формування другого рівня дешифрування необхідно виділити ще один комплекс категорій, що забезпечує дешифрування категорій першого рівня (рис. 1).

Отже, проведене дослідження дозволяє сформулювати таке визначення. *Корпоративне управління* розуміється як систематична та планомірна діяльність щодо управління організацією (господарським товариством) для встановлення рівноваги у відносинах усіх учасників корпоративного управління (власників (акціонерів), засновників, директорів, менеджерів та інших стейкхолдерів) за умови дотримання норм законодавства і правил

ведення бізнесу, спрямоване на залучення та раціональне використання ресурсів при здійсненні стратегічного керівництва, для досягнення цілей функціонування організації (корпоративного підприємства) з дотриманням принципів сталого розвитку.

Рис. 1. Дворівневе тріадичне дешифрування поняття «корпоративне управління»

Під час застосування прийому мутації тріад, що є основою методу дворівневого тріадичного дешифрування, сформовано початкову категоріальну схему, яка відображає сутність корпоративного управління.

Тріадичні комплекси допоміжних понять, синтезовані поняття в результаті процедури згортання та узагальнений аспект об'єкта дослідження наведені нижче (табл. 3).

Розшифруємо синтезовані поняття індексу схеми Б. Стратегічне управління включає в себе елементи системності, рівноваги і сталого розвитку, що дозволяє організації ефективно працювати в довгостроковій перспективі. Керівництво включає власників, встановлює стратегічну планомірність для досягнення цілей організації. Корпоративна відповідальність включає урахування інтересів інших стейкхолдерів, дотримання норм і правил, а також раціональне використання ресурсів для досягнення суспільно-економічних цілей.

Таблиця 3

Комплекси перестановки та синтезовані поняття, що відображають предметну область корпоративного управління

Індекс схеми	Тріадичні комплекси допоміжних понять	Синтезоване поняття	Загальний аспект корпоративного управління
1	2	3	4
А	[0,0] – Менеджмент [0,1] – Власники [0,2] – Інші стейкхолдери	[0] Комплексні відносини	Сутність корпоративного управління
	[1,0] – Системність і рівновага [1,1] – Стратегічна планомірність [1,2] – Дотримання норм і правил	[1] Комплексна діяльність	
	[2,0] – Сталий розвиток [2,1] – Досягнення цілей [2,2] – Раціональне використання ресурсів	[2] Комплексний результат	
Б	[0,0] – Менеджмент [1,0] – Системність і рівновага [2,0] – Сталий розвиток	Стратегічне управління	Керування підприємством
	[0,1] – Власники [1,1] – Стратегічна планомірність [2,1] – Досягнення цілей	Керівництво	
	[0,2] – Інші стейкхолдери [1,2] – Дотримання норм і правил [2,2] – Раціональне використання ресурсів	Корпоративна відповідальність	
В	[0,0] – Менеджмент [2,2] – Раціональне використання ресурсів [1,1] – Стратегічна планомірність	Ефективне управління	Стратегічне управління
	[0,1] – Власники [2,0] – Сталий розвиток [1,2] – Дотримання норм і правил	Корпоративна відповідальність	
	[0,2] – Інші стейкхолдери [2,1] – Досягнення цілей [1,0] – Системність і рівновага	Управління стейкхолдерами	
Г	[0,0] – Менеджмент [0,1] – Власники [0,2] – Інші стейкхолдери	Управлінська команда	Керівництво організації
	[2,2] – Раціональне використання ресурсів [2,0] – Сталий розвиток [2,1] – Досягнення цілей	Стійкий розвиток	
	[1,1] – Стратегічна планомірність [1,2] – Дотримання норм і правил [1,0] – Системність і рівновага	Управління якістю	

Закінчення табл. 3

1	2	3	4		
Д	[0,0] – Менеджмент [1,0] – Системність і рівновага [2,0] – Сталий розвиток	Управління організацією	Корпоративний менеджмент		
	[2,2] – Рациональне використання ресурсів [0,2] – Інші стейкхолдери [1,2] – Дотримання норм і правил	Стейкхолдерний підхід			
	[1,1] – Стратегічна планомірність [2,1] – Досягнення цілей [0,1] – Власники	Стратегічне управління			
	Е	[0,0] – Менеджмент [2,2] – Рациональне використання ресурсів [1,1] – Стратегічна планомірність		Управління ресурсами	Стратегічне керівництво
		[1,0] – Системність і рівновага [0,2] – Інші стейкхолдери [2,1] – Досягнення цілей		Управління стейкхолдерськими відносинами	
		[2,0] – Сталий розвиток [1,2] – Дотримання норм і правил [0,1] – Власники		Стійке управління	

Загальним терміном, який об'єднує ці поняття, може бути «керування підприємством». Керування підприємством включає стратегічне управління, керівництво та корпоративну відповідальність. Цей термін вказує на комплексний підхід до керування організацією, що включає в себе врахування стратегічних цілей, внутрішніх процесів та відповідальність перед різними стейкхолдерами.

Розшифруємо синтезовані поняття індексу схеми В. Ефективне управління включає менеджмент, стратегічну планомірність та рациональне використання ресурсів для досягнення поставлених цілей і завдань. Корпоративна відповідальність охоплює власників, дотримання норм і правил, а також прагнення до сталого розвитку. Управління стейкхолдерами включає взаємодію з іншими стейкхолдерами (інші стейкхолдери), досягнення цілей та урахування системності і рівноваги в управлінні.

Загальним терміном, який об'єднує ці поняття, може бути «стратегічне управління». Стратегічне управління включає в себе елементи ефективного управління, корпоративної відповідальності та управління стейкхолдерами для досягнення стратегічних цілей і завдань організації.

Розшифруємо синтезовані поняття індексу схеми Г. Управлінська команда включає менеджмент (управління), власників та інших стейкхолдерів і групує їх як ключових учасників у процесі управління організацією. Стійкий розвиток включає раціональне використання ресурсів, досягнення цілей та забезпечення сталого розвитку організації. Управління якістю включає в себе стратегічну планомірність, дотримання норм і правил, а також системність і рівновагу у процесі управління.

Загальним терміном, який об'єднує ці поняття, може бути «керівництво організації». Керівництво організації включає в себе управлінську команду, стійкий розвиток та управління якістю як ключові компоненти управління організацією.

Розшифруємо синтезовані поняття індексу схеми Д. Управління організацією включає в себе елементи менеджменту, системності і рівноваги, а також стрімкого розвитку для ефективного функціонування організації. Стейкхолдерний підхід включає в себе раціональне використання ресурсів, увагу до інших стейкхолдерів і дотримання норм та правил для досягнення балансу між потребами різних зацікавлених сторін. Стратегічне управління включає в себе стратегічну планомірність, досягнення цілей та увагу до інтересів власників для успішного управління організацією.

Загальним терміном, який об'єднує ці поняття, може бути «корпоративний менеджмент». Корпоративний менеджмент включає в себе управління організацією, стейкхолдерний підхід і стратегічне управління для ефективного функціонування та досягнення цілей організації.

Розшифруємо синтезовані поняття індексу схеми Е. Управління ресурсами включає в себе елементи менеджменту, стратегічної планомірності та раціонального використання ресурсів для досягнення поставлених цілей та завдань. Управління стейкхолдерськими відносинами включає в себе системність і рівновагу у взаємодії з різними стейкхолдерами, а також досягнення цілей, враховуючи інтереси інших стейкхолдерів. Стійке управління включає в себе дотримання норм і правил, увагу до інтересів власників та прагнення до сталого розвитку організації.

Загальним терміном, який об'єднує ці поняття, може бути «стратегічне керівництво». Стратегічне керівництво включає в себе

ефективне управління ресурсами, управління стейкхолдерськими відносинами та забезпечення стійкого розвитку організації.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що деякі схеми мають однакові тріади (наприклад, схеми В і Е). Однак автори спеціально не допускають повторного синтезу понять в межах ідентичних тріад. Кожна категоріальна схема розглядається як можливість виявлення нових аспектів, що дозволяє повноцінно побудувати нове знання щодо визначення корпоративного управління. Загалом отриманий тезаурус предметної області корпоративного управління надає системне уявлення про вивчений феномен, на відміну від наявних у літературі розробок.

Корпоративне управління охоплює всі аспекти управління, організації і контролю в компанії з метою забезпечення ефективності, сталості та відповідності інтересам різних стейкхолдерів. З іншого боку, корпоративне управління зосереджується на конкретних аспектах управління компанією, таких як планування, організація, лідерство та контроль. Воно зосереджене на керівництві командами та забезпеченні виконання поставлених завдань, досягненні стратегічних цілей та керуванні ресурсами. Отже, корпоративне управління включає різні аспекти, такі як управління відносинами із зацікавленими сторонами, їх захист та інше.

Висновки. Було проведено аналіз дефініції «корпоративне управління», в результаті чого були визначені загальні та конкретні характеристики цього поняття. Для формулювання визначення корпоративного управління було запропоновано застосування когнітивного методу теорії динамічних інформаційних систем (ТДІС). Використання методу дворівневого тріадичного дешифрування в контексті визначення корпоративного управління дозволило систематизувати та узагальнити ключові аспекти цього поняття. Запропоноване визначення становить важливий крок у розумінні та аналізі принципів і механізмів, які лежать в основі ефективного корпоративного управління.

Застосування методу мутацій тріад дозволило здійснити перестановку вторинних понять вихідної категоріальної схеми, що відображає сутність корпоративного управління, сконструйованої в результаті застосування методу дворівневого тріадичного дешифрування.

Такий підхід дозволяє компаніям підходити до корпоративного управління системно та з урахуванням його динамічного характеру. Це, в свою чергу, сприяє подальшим дослідженням сутності та особливостей використання корпоративного управління в сучасній бізнес-практиці. Використання методу дворівневого тріадичного дешифрування та прийому мутації тріад дозволило доповнити етимологічно-семантичну складову теоретичних і методологічних основ корпоративного управління на підприємствах на основі принципів сталого розвитку.

Література

1. Професійна Асоціація Корпоративного Управління (CGPA). URL: <https://cgpa.com.ua/>
2. Світова Організація Торгівлі (WTO). URL: <https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=0023958a-0595-4aaf-a2ee-706c970faaa1&tag=KorporativneUpravlinniaTaReformuvanniaDerzhavnoiVlasnosti&isSpecial=true>
3. Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD). URL: <https://unic.org.ua/>
4. Васильківський Д. М. Система корпоративного управління промисловими холдингами. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. № 14. С. 292-300.
5. Заман Р., Джейн Т., Самара Г., і Джамалі Д. (2022). Корпоративне управління поєднується з корпоративною соціальною відповідальністю: Картографування інтерфейсу. *Бізнес і суспільство*. 2022. № 61(3). С. 690-752. DOI: 10.1177/0007650320973415.
6. Зінюк М., Деєва Н., Богатирьова К., Мельниченко С., Файвішенко Д., Шевчун М. (2022). Цифрова трансформація корпоративного управління. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. № 5(46). С. 300–310. DOI: 10.55643/fcactp.5.46.2022.3807
7. Ілієв П., Калодімос Дж. і Лоурі М. Увага інвесторів до корпоративного управління. *Огляд фінансових досліджень*. 2021. № 34(12). С. 5581-5628. DOI: 10.1093/RFS/HNAV003.
8. Ліпич Л. Г., Хілуха О. А., Кушнір М. А. Сучасні тенденції розвитку корпоративного управління. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. Вип. 4 (78). С. 99-106.
9. Ніколенко М.О. Корпоративне управління як інституційне середовище функціонування корпоративного договору. *Стратегії розвитку Харківської області на період 2021–2027 років*: зб. наук. пр. за матеріалами

круглого столу, 23 січня 2020 року. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С. 98–102.

10. Подольчак Н. Ю., Білик О. І., Джурик Ю. А. Дослідження теоретичних аспектів корпоративного управління. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2020. № 6. Т. 31 (70). С. 8-12.

11. Царук В. Сутність корпоративного управління: облікові аспекти. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2018. Вип. 3-4. С. 92-100.

12. Шарма А. Взаємозв'язок корпоративного управління та корпоративної соціальної відповідальності. *ДСНС*. 2022. DOI: 10.2139/ssrn.4294364.

13. Швидка Т., Халецька К. Комплаєнс-контроль у системі корпоративного управління господарськими товариствами. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 12. С. 85-90.

14. Шкільняк М. Менеджмент у системі корпоративного управління. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2018. № 2. С. 7-20.

15. Бочарова Н.А. Розмежування понять «корпоративне управління» та «корпоративний менеджмент». *Економіка транспортного комплексу*. 2021. № 37. С. 21-35.

16. Федотова І.В., Санджай Кумар Бал. Життєздатність підприємства: поняття і специфічні риси. *Економіка транспортного комплексу*. 2020. № 36. С. 5-22.

17. Федотова І.В. Управління життєздатністю підприємства: сутність та концептуальні положення. *Economic journal Odessa polytechnic university*. 2020. № 2 (12). С. 94-101.

References

1. Profesiyna asotsiatsiya korporatyvnoho upravlinnya (CGPA) [Corporate Governance Professional Association (CGPA)]. Retrieved from: <https://cgpa.com.ua/> [in Ukrainian].

2. Svitova orhanizatsiya torhivli (SOT) [World Trade Organization (WTO)]. Retrieved from: <https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=0023958a-0595-4aaf-a2ee-706c970faaa1&tag=KorporativneUpravlinniaTaReformuvanniaDerzhavnoiVlasnosti&isSpecial=true>. [in Ukrainian].

3. Orhanizatsiya ekonomichnoho spivrobitnytstva ta rozvytku (OESR) [Organization for Economic Cooperation and Development (OECD)]. Retrieved from: <https://unic.org.ua/> [in Ukrainian].

4. Vasylykivs'kyu, D.M. (2018). Systema korporatyvnoho upravlinnya promyslovymy kholdynhamy [Corporate management system of industrial holdings]. *Економіка та управління підприємствами – Economics and business management*, 292-300. [in Ukrainian].

5. Zaman, R., Jain, T., Samara, G. & Jamali, D. (2022). Corporate governance meets corporate social responsibility: Mapping the interface. *Business & Society*, 61(3), 690-752. DOI: 10.1177/0007650320973415. [in English].
6. Zinyuk, M., Deeva, N., Bogatyreva, K., Melnychenko, S., Faivishenko, D., & Shevchun, M. (2022). Digital transformation of corporate management. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(46), 300–310. DOI: 10.55643/fcaptp.5.46.2022.3807. [in English].
7. Iliev, P., Kalodimos, J. & Lowry, M. (2021). Investors' attention to corporate governance. *The Review of Financial Studies*, 34(12), 5581-5628. DOI: 10.1093/rfs/hhab003. [in English].
8. Lipych, L.G., Hilukha, O.A. & Kushnir, M.A. (2020). Suchasni tendentsiyi rozvytku korporatyvnoho upravlinnya [Modern trends in the development of corporate management]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi – Problems of the systemic approach in economics*, 4 (78), 99-106. [in Ukrainian].
9. Nikolenko, M.O. (2020). Korporatyvne upravlinnya yak instytutsiyne seredovyshe funktsionuvannya korporatyvnoho dohovoru [Corporate governance as an institutional environment for the functioning of a corporate contract]. *Stratehiyi rozvytku Kharkivs'koyi oblasti na period 2021–2027 rokiv – Development strategies of the Kharkiv region for the period 2021–2027*, 98–102. [in Ukrainian].
10. Podolchak, N.Yu., Bilik, O.I. & Dzhurik, Yu.A. (2020). Doslidzhennya teoretychnykh aspektiv korporatyvnoho upravlinnya [Study of theoretical aspects of corporate management]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads'koho. Seriya: Derzhavne upravlinnya – Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: Public administration*, 6, 31 (70), 8-12. [in Ukrainian].
11. Tsaruk, V. (2018). Sutnist' korporatyvnoho upravlinnya: oblikovi aspekty [The essence of corporate governance: accounting aspects]. *Instytut bukhhalters'koho obliku, kontrol' ta analiz v umovakh hlobalizatsiyi – Institute of Accounting, Control and Analysis in the context of globalization*, 3-4, 92-100. [in Ukrainian].
12. Sharma, A. (2022). Interrelationship between corporate governance and corporate social responsibility. *SSRN*. DOI: 10.2139/ssrn.4294364. [in English].
13. Shvydka, T. & Khalecka, K. (2020). Komplayens-kontrol' u systemi korporatyvnoho upravlinnya hospodars'kymy tovarystvamy [Compliance control in the system of corporate management of economic societies]. *Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*, 12, 85-90. [in Ukrainian].
14. Shkil'nyak, M. (2018). Menedzhment u systemi korporatyvnoho upravlinnya [Management in the system of corporate governance]. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Bulletin of Ternopil National Economic University*, 2, 7-20. [in Ukrainian].
15. Bocharova, N.A. (2021). Rozmezhuвання ponyat' «korporatyvne upravlinnya» ta «korporatyvnyy menedzhment» [Distinguishing between the concepts of "corporate governance" and "corporate management"]. *Ekonomika transportnoho kompleksu – Economics of the transport complex*, 37, 21-35. [in Ukrainian].

16. Fedotova, I.V., Sandzhay, Kumar Bal. (2020). Zhyttyezdatnist' pidpryyemstva: ponyattya i spetsyfichni rysy [Viability of the enterprise: concepts and specific features]. *Ekonomika transportnoho kompleksu – Economics of the transport complex*. 36, 5-22. [in Ukrainian].

17. Fedotova, I.V. (2020). Upravlinnya zhyttyezdatnistyu pidpryyemstva: sutnist' ta kontseptual'ni polozhennya [Enterprise viability management: essence and conceptual provisions]. *Economic journal Odessa polytechnic university*. 2020. No. 2 (12). P. 94-101. [in Ukrainian].

FORMULATION OF A SCIENTIFIC DEFINITION FOR «CORPORATE GOVERNANCE» BASED ON THE COGNITIVE METHOD OF TWO-LEVEL TRIADIC DECRYPTION

BOCHAROVA N., Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

E-mail: bocharova.n.a.xnadu@gmail.com, Scopus Author ID: 57210236605, Web of Science ResearcherID: AEU-4440-2022, ORCID: 0000-0003-4371-0187

FEDOTOVA I., Doctor of Economic Sciences, Professor.

E-mail: irina7vf@gmail.com, Scopus Author ID: 57210234720, Web of Science ResearcherID: J-6675-2016, ORCID: 0000-0002-3277-0224

Department of Management, Kharkiv National Automobile and Highway University, Ya. Mudrogo str., 25, Kharkiv, Ukraine, 61002.

Abstract. *The concept of corporate governance has been analyzed, and its general and specific characteristics have been identified. The study explores various approaches to defining corporate governance. The first perspective, advocated by international foundations and some defined scholars, views corporate governance as a system of rights and responsibilities. The second perspective considers corporate governance as a set of firm practices. This entails the use of specific strategies and methods to achieve company goals, including decision-making, strategy development, and risk management. The third perspective emphasizes balancing finances, labour, technology, and management to harmonize the interests of various stakeholders and the company. This involves considering the needs of shareholders, employees, clients, and other participants, as well as ensuring mutually beneficial relationships among them. The research results indicate that corporate governance can be approached from different angles, but all are aimed at achieving effective and sustainable company operation. Taking these aspects into account is crucial for successful enterprise activity. The study proposes the use of the triadic decryption method to formulate the definition of corporate governance. Applying this theory allowed for the systematization and generalization of key aspects of this concept, which is an important step in understanding and analyzing the principles and mechanisms of effective corporate governance. By using the triad mutations method, a rearrangement of secondary concepts in the original categorical scheme was made, reflecting the essence of corporate governance constructed as a result of applying the two-tier triadic decryption method. The generalization of three hierarchically structured concepts enabled the formulation of a definition in which corporate governance is considered to be a systematic and planned activity aimed at ensuring balance in the relationships between all participants in this process (owners (shareholders), founders, directors, managers, and other stakeholders). This approach allows enterprises to take a systematic approach to*

corporate governance and consider its dynamic nature, contributing to further research on the essence and peculiarities of using this concept in modern business practice.

Key words: *corporate governance, triadic decryption, efficiency, stakeholders, theory of dynamic information systems, triad mutation method.*

UDC 303.7:316.72:659.22

DOI: 10.30977/ETK.2225-2304.2023.42.121

CORRELATION BETWEEN CULTURAL DIMENSIONS AND THEIR INFLUENCE ON CONFLICT STYLE PREFERENCES

RACHWAL-MUELLER A., Academic Lecturer, College of Economics and Computer Science, 17 St. Filipa Str., 30-150, Cracow, Poland;

PhD candidate, University of Economics and Business, 130 67, 1938/4 W. Churchill Str., Prague, Czech Republic.

E-mail: arachwal-mueller@wsei.edu.pl, ORCID: 0000-0001-7871-2356

Abstract. *This paper offers a multifaceted exploration of the intricate interplay between cultural dimensions and preferences in conflict resolution styles. It delves into the profound influence of cultural values on the choices individuals make when managing conflicts, enhancing our understanding of this complex relationship. Defining culture and conflict as central constructs, the paper investigates several key cultural dimensions within Hofstede's framework. It focuses on individualism and collectivism, high and low power distance, and high and low uncertainty avoidance. Few studies cover the research on power distance and conflict style preference, underscoring the importance of understanding how individuals choose styles that align with their cultural norms, whether maintaining low or high power distance within their own cultures.*

The study uncovers the correlation between different cultural types and conflict management styles. In cases of individualism, there is a preference for an avoidance style of conflict management, while collectivist cultures typically lean towards compromising and obliging conflict styles. In situations marked by high power distance, members of high power cultures are more likely to adopt an avoidance conflict style. The research holds significance for managing intercultural conflicts across various contexts, particularly in the realms of global governance, international relations, and multicultural team management. The findings provide a valuable reference for managers striving to navigate intercultural tensions and promote effective conflict resolution strategies aligned with cultural values. While this study offers valuable insights, it highlights the need for further in-depth research on additional cultural dimensions. This paper contributes to understanding the intricate relationship between culture and conflict resolution. It serves as a guide for analyzing preferences in intercultural conflicts, promoting conflict resolution management in multicultural projects, and advancing cross-cultural cooperation and understanding. Continuous research in this field is essential for more effective conflict management in an increasingly diverse global landscape.

Key words: *cultural dimensions, intercultural communication, conflict style preferences, conflict management, intercultural conflict resolution, international relations, cross-cultural cooperation.*